

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยการพัฒนากลไกกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยจาก การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุป

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 ปัญหาและความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

5.1.1.1 ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ขาดการรณรงค์ในการบริหารจัดการขยะชุมชน ขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะชุมชนตามหลักวิชาการ ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะชุมชน ขาดถังขยะสาธารณะที่เพียงพอต่อปริมาณขยะในปัจจุบัน ขาดข้อบัญญัติตำบล ซึ่งเป็นกลไกในการบริหารจัดการขยะชุมชน

5.1.1.2 ความต้องการของประชาชน ได้แก่

1) ความต้องการทั่วไป เช่น ให้เผยแพร่องค์ความรู้ในเรื่องของการคัดแยกขยะครัวเรือนและกำจัดสิ่งปฏิกูลตามหลักวิชาการอย่างทั่วถึง เพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน

2) ความต้องการมีส่วนร่วม เช่น มีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมการบริหารจัดการขยะของชุมชน เช่น การแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน การวางแผนงาน/โครงการในการแก้ปัญหาขยะในชุมชน การกำหนดนโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน การได้รับผลประโยชน์จากการแก้ปัญหาจัดการขยะของชุมชนการประเมินผลการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน

5.1.2 รูปแบบการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขต พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

5.1.2.1 ข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สรุปว่า ขยะมูลฝอยของชุมชนยังมีปริมาณไม่มาก ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน การปฏิบัติการ

จัดการขยะมูลฝอยของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อยู่ในระดับปานกลาง ต้องการสูงใส่ขยะมูลฝอยครัวเรือนแยกตามประเภททุกครัวเรือน ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู เก็บขยะมูลฝอยครัวเรือนไปทิ้งหรือทำลาย จัดถังขยะแยกตามประเภทตั้งในที่สาธารณะในเขตพื้นที่ เพิ่มจำนวนรถเก็บขยะ เพิ่มรอบเวลาในการให้บริการรถเก็บขยะ

5.1.2.2 ข้อมูลจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน สรุปว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู สามารถนำเอามาประยุกต์ใช้ ได้แก่ วิธีการแห่งศาสตร์พระราชามาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และหลักการมีส่วนร่วม ของประชาชน เช่น การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโครงการธนาคารขยะที่เริ่มต้นภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชนให้ รู้จักคุณค่าของขยะที่สามารถคัดแยกออกเป็นประเภทต่างๆ และสามารถใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ หรือมีมูลค่า และเป็นการช่วยลดปัญหาขยะจากแหล่งกำเนิดได้อีกทางหนึ่ง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีศักยภาพเพียงพอทั้งความพร้อมในด้านพื้นที่และงบประมาณอาจขออนุญาตจัดสร้างโรงงานกำจัดขยะหรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) โดยอาจร่วมลงทุนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง หรือร่วมลงทุนกับภาคเอกชน ต้องคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วม หรือในกรณี การเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการขยะชุมชน เช่น โครงการสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะชุมชนให้แก่ประชาชนในชุมชน โครงการรณรงค์สร้างวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในโรงเรียน รวมถึงการให้ข้อมูล การเปิดรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1.2.3 ข้อมูลจากนโยบาย แผนแม่บท ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่

1) กรอบแนวคิดที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู สามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชน ได้แก่ หลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม (Cluster) การนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปเป็นพลังงาน ผลักดันให้มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด ปรับปรุงกฎหมาย ออกกฎระเบียบ กำหนดให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วม สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึก สร้างวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน ให้ข้อมูลข่าวสารและสามารถเข้าร่วมรับรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

2) มาตรการการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู สามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชน ได้แก่ สนับสนุนให้มีการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่บ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานบริการต่างๆ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว เพิ่มศักยภาพองค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู และจังหวัดดำเนินการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รวมทั้งจัดให้มีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) โดยภาคเอกชนลงทุนหรือร่วมลงทุน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รวมทั้งเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนตั้งแต่ระดับเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตั้งแต่จากบ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการรวมทั้งสถานบริการต่างๆ

3) การปฏิบัติที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู สามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชน ได้แก่

(1) มาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด เช่น การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายนำกลับมาใช้ประโยชน์ สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ สนับสนุนให้สถานที่ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา เป็นต้นแบบในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในหน่วยงาน รวมถึงการให้ภาคเอกชน สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการลดคัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลให้แก่เด็กและเยาวชน

(2) การเพิ่มศักยภาพการจัดเก็บและขนส่งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู สามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชน เช่น การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบครบวงจร โดยอาจเป็นการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐกับเอกชน รวมถึงความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยเพื่อบังคับใช้ในพื้นที่ของตนเองให้เหมาะสม

(3) การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยควรจัดการและกำจัดให้หมดเป็นประจำทุกวัน จัดให้มีสถานที่หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) การรวมกลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน เนื่องจากการรวมกลุ่มพื้นที่ดำเนินการร่วมกัน โดยใช้สถานที่และอุปกรณ์ร่วมกัน ลดปัญหาข้อจำกัดเรื่องการจัดหาพื้นที่ บุคลากร ทำให้ประหยัดงบประมาณ

4) ข้อมูลจากปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเกี่ยวข้องกับการบริหาร

จัดการประชุมชนเพื่อพิจารณาศักยภาพการบริหารจัดการประชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบล เพชรชมภู ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการแปรรูปขยะมูลฝอยโดยการคัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) อยู่ในลำดับที่ 35 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลตำบล ขาณุวรลักษณบุรี อำเภอขาณุวรลักษณบุรี จังหวัดกำแพงเพชร และมีพื้นที่เหมาะสมเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนของจังหวัดอยู่ในลำดับที่ 15 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลเมืองกำแพงเพชร อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

5.1.3 กลไกกฎหมายการบริหารจัดการประชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมภู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

5.1.3.1 ข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สรุปว่า ประชาชนไม่ทราบเกี่ยวกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ กฎหมาย ในเรื่องการบริหารจัดการประชุมชน และเห็นด้วยที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมภู จะออก ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมาย ให้ประชาชนปฏิบัติในเรื่องการบริหารจัดการประชุมชน กำหนดบทลงโทษเป็นค่าปรับในกรณีฝ่าฝืน ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมาย ในเรื่องการบริหารจัดการประชุมชน โดยจะนำเงินค่าปรับที่ได้จากการฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมาย ในเรื่องการบริหารจัดการประชุมชน มาจัดตั้งเป็นกองทุนการบริหารจัดการประชุมชน

5.1.3.2 ข้อมูลจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการประชุมชน สรุปว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมภู มีอำนาจหน้าที่ในการออกข้อบัญญัติตำบลในการบริหารจัดการประชุมชนได้ และต้องให้ประชาชนและชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการประชุมชน

5.1.3.3 ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมภู เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย ที่เกิดจากการพัฒนา กลไกกฎหมายในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมภู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร (ในภาคผนวก ก)

5.2 อภิปรายผล

โครงการวิจัยการพัฒนากลไกกฎหมายการบริหารจัดการประชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมภู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการประชุมชนเพื่อสร้างรูปแบบและกลไกกฎหมายการบริหารจัดการประชุมชนที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมภู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

จากสมมติฐานที่ว่า การบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร ยังขาดองค์ความรู้ตามหลักวิชาการ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และขาดข้อบัญญัติตำบลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารจัดการขยะชุมชน การศึกษาวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นโยบาย แผนแม่บท ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกี่ยวข้อง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชนจะทำให้เกิดความความเข้าใจในกรอบแนวคิดอันนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างรูปแบบและพัฒนาหลักกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชนที่เหมาะสม

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร ขาดการรณรงค์ในการบริหารจัดการขยะชุมชน ขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะชุมชนตามหลักวิชาการ ขาดกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะชุมชน ขาดถึงขยะสาธารณะที่เพียงพอต่อปริมาณขยะในปัจจุบัน ขาดข้อบัญญัติตำบล ซึ่งเป็นกลไกในการบริหารจัดการขยะชุมชน ทั้งนี้ ผลการวิจัยมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร และนำเอาข้อมูลเบื้องต้นจากพื้นที่วิจัยมาพัฒนาเป็นโจทย์วิจัย การใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร การวิจัยเอกสาร แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน นโยบาย แผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกรอบแนวคิดอันนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างรูปแบบและพัฒนาหลักกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชนที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร จึงได้รูปแบบการบริหารจัดการขยะชุมชนและร่างข้อบัญญัติตำบลเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะชุมชนที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้เห็นว่าการบริหารจัดการขยะของชุมชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่มีลักษณะเฉพาะและสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่จะนำเสนอในรูปแบบของนโยบายและแผนดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ แต่เมื่อพิจารณาในมิติของทางนิติศาสตร์ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการของอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายในเรื่องการบริหารจัดการขยะชุมชนและสามารถ

เข้าถึงกลุ่มประชาชนในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งนอกเหนือจากนโยบายและแนวทางในการบริหารจัดการขยะชุมชนแล้ว กลไกทางกฎหมายในรูปแบบของข้อบัญญัติท้องถิ่นจะเป็นมาตรการอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ประชาชน ในชุมชนมีวินัยในตนเองและรู้จักรับผิดชอบต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 การรณรงค์ในการบริหารจัดการขยะชุมชน เช่น จัดโครงการหรือกิจกรรม การคัดแยกขยะ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึก สร้างวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเริ่มต้นจากโรงเรียนรวมถึงนอกโรงเรียน เป็นต้น

5.3.2 การสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะชุมชนตามหลักวิชาการ เช่น สนับสนุนการนำหลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) มาใช้กับครัวเรือน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ วัด โรงงานอุตสาหกรรม ส่วนราชการอื่น สถานประกอบการเอกชน และแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

5.3.3 การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารจัดการขยะชุมชน เช่น การแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน การวางแผนงาน/โครงการในการแก้ปัญหาขยะในชุมชน การกำหนดนโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับ การรักษาความสะอาดในชุมชน การได้รับผลประโยชน์ จากการแก้ปัญหาจัดการขยะของชุมชน การประเมินผลการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน

5.3.4 ความต้องการของประชาชน เช่น ควรเพิ่มถุงใส่ขยะมูลฝอยครัวเรือนแยกตามประเภททุกครัวเรือน ควรจัดถังขยะแยกตามประเภทตั้งในที่สาธารณะในเขตพื้นที่ ควรเพิ่มจำนวนรถเก็บขยะและเพิ่มรอบเวลาในการให้บริการรถเก็บขยะ ควรเพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน

5.3.5 ศักยภาพที่เหมาะสม เช่น ควรจัดให้มีสถานที่หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่เหมาะสมเป็นศูนย์รวบรวมของเสีย อันตรายจากชุมชนของจังหวัด อยู่ในลำดับที่ 15 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลเมืองกำแพงเพชร อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร หรือการรวมกลุ่มกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือภาคเอกชน เพื่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน หรือ การแปรรูปขยะมูลฝอยโดยการคัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการแปรรูปขยะมูลฝอย โดยการคัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) อยู่ในลำดับที่ 35 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลตำบลชาณุวรลักษณบุรี อำเภอชาณุวรลักษณบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

5.3.6 มาตรการด้านกฎหมายที่เหมาะสม เช่น เพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยเพื่อบังคับใช้ในพื้นที่ของตนเองให้เหมาะสม

5.3.7 การวิจัยครั้งต่อไป เช่น ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบบูรณาการ การบริหารจัดการขยะชุมชนอย่างยั่งยืน ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะแบบรวม (Cluster) หรือการการคัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู มีฟาร์มเลี้ยงสุกรที่มีการแปรรูปมูลมาเป็นก๊าซชีวภาพ กากมูลสุกรใช้ทำปุ๋ย